

HÄRRYDA NATUR

VAL 2022

Landvetter södra
valets stora
miljöfråga....

Bevara eller föröda?

sid 2 - 3

*- Litar ni på våra
expertmyndigheter ?*

Omskakande reportage från skogsdebatten

sid 7

**"- Människligheten har ägnat
århundraden åt att behandla
naturen som sin värsta fiende.**

**Sanningen är att naturen kan vara
vår frälsare – men bara om vi
räddar den först."**

Inger Andersen, direktör FN:s
miljöprogram UNEP, när IPCC:s rapport
presenterades 28 februari 2022

Foto:UNEP

Landvetter södra - valets stora miljöfråga....

Hotet mot Yxsjöområdets rika växt- och djurliv är en central fråga i debatten kring Landvetter södra

Klockgentiana

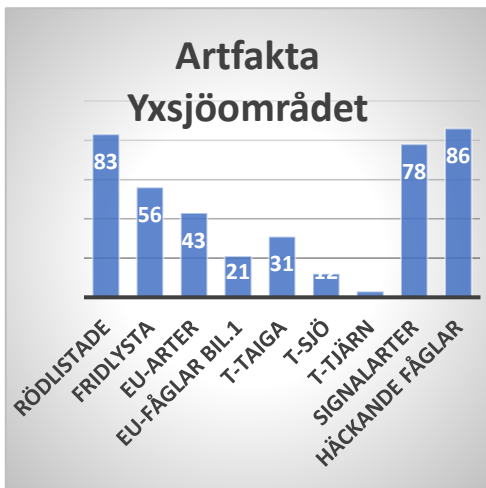
Tjäder

Unik natur

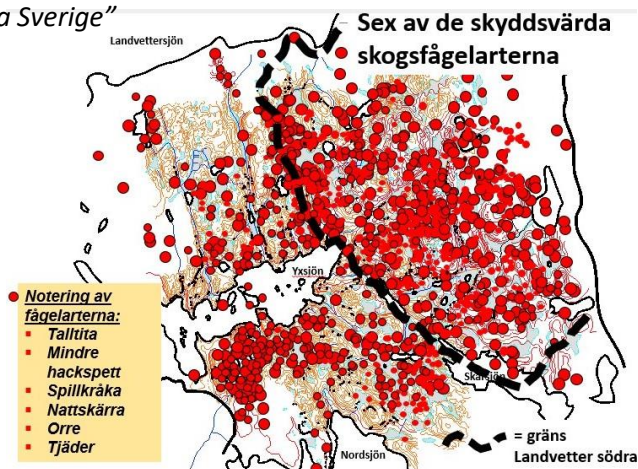
Kombinationen av:
"stort område med naturskogsartad suboceanisk granskog med lång historisk kontinuitet - i direkt anslutning till stora områden med lövbrännor och självföryngrad skog på brandfält gör området unikt i södra Sverige"

(BioDiverse 2015 Naturutredning)

Kartan visar noteringar av sex av de runt 40 särskilt skyddsvärda fåglarna

Inom Yxsjöområdet finns ett mycket stort antal naturvårdsarter noterade. De bildar tillsammans med naturmiljöerna grund för det mycket höga naturvärdet.

Skall det byggas en ny stad?

-oeniga politiker

Visionen om att bygga en helt ny stad mitt ute i skogen föddes för femton år sedan. Idéen har sedan dess främst drivits av moderaterna. Ett otal seminarier, workshop, avsiktsförklaringar, reklambroschyrer och filmer har producerats och ett särskilt kommunalt bolag med flera anställda har bildats. Ännu har dock ingenting byggts. Osäkerhet kring en eventuell ny järnväg, konflikter med skyddade arter och länsstyrelsen med flera andra myndigheters negativa inställning har också påverkat.

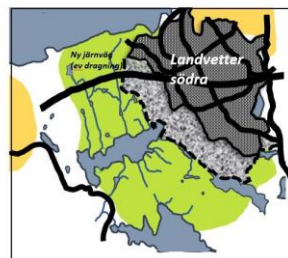
De politiska partierna är idag oeniga. Från början var stödet starkt då Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Sportpartiet, Socialdemokraterna och Västernpartiet tydligt stödde hela projektet. Västernpartiet har dock nu tagit ställning emot projektet och stödet verkar även ha minskat inom Socialdemokraterna som uttalat att de ej vill bebygga skyddsvärd natur och i de södra delarna. Miljöpartiet, Kommunpartiet, Sverigedemokraterna, Västernpartiet liksom Medborgerlig samling säger helt nej till byggnationen. I SVT:s valkompass, där frågan om Landvetter södra är den första frågan, har Kristdemokraterna inte svarat. De har dock tidigare stött projektet. Både Liberalerna och Sportpartiet har i valkompassen markerat utbyggnaden som "Extra viktig".

Skulle Landvetter södra-staden byggas innebär det att oersättliga och unika miljövärden försvinner. Påverkan på biologisk mångfald, klimat, vatten skog, våtmarker och friluftsliv skulle komma bli mycket omfattande. Trots detta marknadsförs byggnationen som miljövänlig och långsiktigt hållbar. Kommunledningen verkar inte se några problem med detta eller med projektets mycket omfattande miljöpåverkan.

YXSJÖOMRÅDET IDAG

EFTER EXPLOATERING

..... jag vaknar aldrig mitt i natten och är orolig. Dyker det upp en skyddsvärd skalbagge så löser vi det ... GP 26/6 2020

Foto: Anna Sigvardsson

Per Vorberg, stark pådrivare av Landvetter södra, kommunalråd och kommunstyrelsens ordföranden

MP
KP
SD
V
MS

S

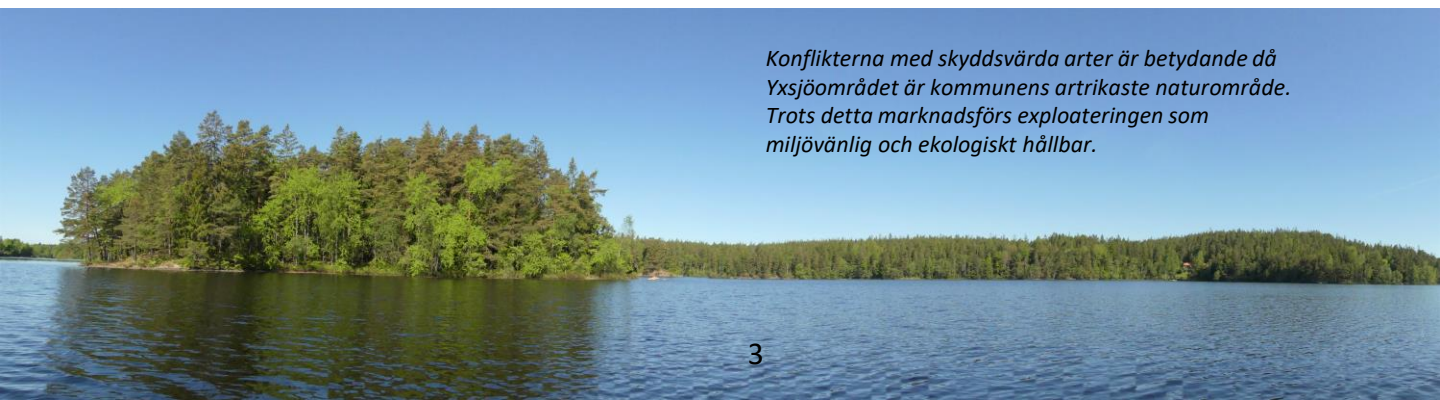

M
L
C
SP

KD?

Så här ser stödet ut idag inför valet. Kristdemokraterna har i SVT:s valkompass inte svarat på frågan om de stödjer Landvetter södra eller ej.

Konflikterna med skyddsvärda arter är betydande då Yxsjöområdet är kommunens artrikaste naturområde. Trots detta marknadsförs exploateringen som miljövänlig och ekologiskt hållbar.

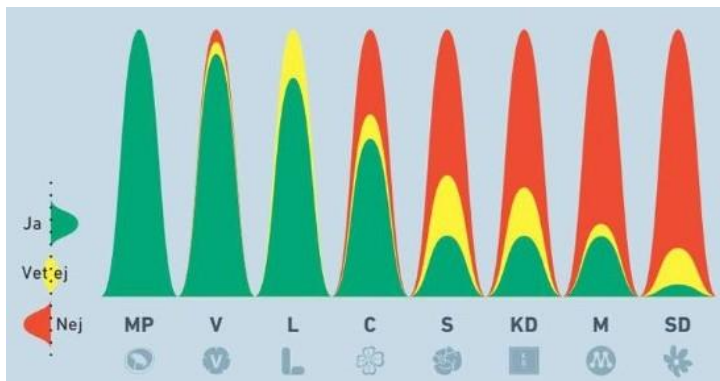

Naturskyddsföreningens undersökning inför valet

Naturskyddsföreningen riks har gjort en undersökning av riksdagspartiernas inställning till 22 olika miljöfrågor.

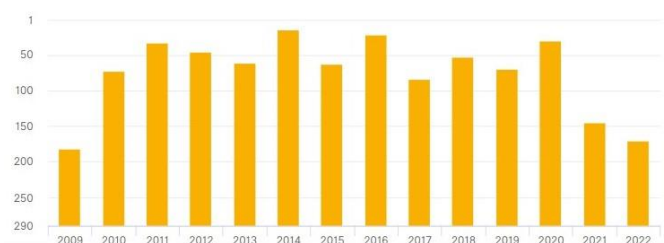
Av den grafiska bilden ser man antal ja och nej som partierna svarat. Flest ja till frågorna har Miljöpartiet och flest nej har Sverigedemokraterna.

<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/granskning-sa-mycket-lovar-partierna-for-naturen-och-klimatet/>

Källa: Naturskyddsföreningen

Placering år för år

Källa: Aktuell Hållbarhet

Härryda kommun

Kommunen har rasat i miljörankingen

Varje år genomför Aktuell Hållbarhet en undersökning av kommunernas miljöarbete. För Härrydas del så syns en tydlig nedgång i miljöarbetet jämfört med andra kommuner. Kommunen ligger nu på 171 plats vilket är en försämring under mandatperioden med 118 platser.

<https://kommunrankning.miljobarometern.se/resultat/h%C3%A4rryda>

Naturskyddsföreningen vann i EU-domstolen

Naturskyddsföreningen i Härryda och Skydda Skogen upptäckte två planerade skogsavverkningar i Yxsjöområdet. I skogarna som skulle avverkas fanns skyddade arter som tjäder, duvhök, mindre hackspett, spillkråka, nattskär, bivråk, knärot och spindelblomster. Både länsstyrelsen och Skogsstyrelsen kontaktades vilka inte agerade för arternas skydd.

Föreningarna överklagade myndigheternas beslut och ärendet kom till sist att hamna i EU-domstolen som slog fast att länsstyrelsen gjort fel när man inte agerade för de skyddade arterna. Ja hela Sveriges sätt att hantera EU:s skydd visade sig vara felaktigt. Sverige tvingas nu ändra sin lagtillämpning och öka artskyddet. Domen är prejudicerande och gäller för alla medlemsländer.

- En dom som är mycket viktig för skyddet av arterna och för bevarande av biologisk mångfald i hela EU. Den visar också hur en liten förening kan göra insatser som kan få fram stora och viktiga förbättringar av miljöskyddet, säger Michael Nilsson ordförande i Naturskyddsföreningen i Härryda.

Frågan om avverkning av den skyddsvärda Yxsjöskogen har kommit att förstärka och förändra Sveriges och flera andra EU-länders hantering av skyddade arter. Skogen på bilden är en 100-årig lövrik naturskog uppkommen efter en stor brand 1925 i Yxsjöområdet. Miljön är mycket viktig för skogsfåglar som talltita, tjäder, bivråk, duvhök, sparvuggla, mindre hackspett och spillkråka.

Klädbytardag

Lördag 17 sept, kl 12-15,
Mölnlycke kulturhus
Se mer sidan 13.

Valet i Härryda 2022

- En miljöanalys

Jag kan nu se tillbaka på 35 års miljöengagemang med många försök att påverka kommunpolitiken. Flera val har passerat och även många politiker. Det hela började bra hösten 1987 när jag och Naturskyddsföreningen tillsammans med boenden uppmärksammade en tätortsnära kalavverkning vid Landvettersjön. Kommunen var med och man ställde sig då bakom kritiken. Ett år senare drev jag miljöfrågan kring Landvetter flygplats ansökan om utökning. Även i detta fick vi stöd av lokala politiker. Vi drev särskilt frågan kring vattenföroreningar, som orenade släpptes ut med bland annat innehåll av de mycket miljöfarliga PFAS-ämnena (vilket vi då inte visste). Till sist fick vi stopp för utsläppen. Engagemanget ledde till att jag 1989 fick kommunens miljöpris som delades ut på ett fullmäktigemöte med uppmaningen - sluta inte kämpa för miljön. Det moderata kommunalrådet var dock starkt emot och kämpade in i det sista för att sätta stopp. En majoritet röstade, till kommunalrådets stora förtret, för priset.

Vi står nu inför ett kommunalval - ett bra tillfälle att göra en analys av miljöpolitiken. En aktuell utvärdering är Aktuell Hållbarhets lista över kommunernas miljöarbete. I den har Härryda kommun sedan 2018 tappat hela 118 placeringar! Utifrån mitt lokala perspektiv gör jag samma analys. Kommunen har backat i sitt miljöarbete samtidigt som miljöfrågorna aldrig varit så uppmärksammade och så allvarliga. FN, EU och miljöforskare är eniga om att miljöfrågan är en ödesfråga. Vi lever i en begränsad värld och vår verksamhet och leverne påverkar jorden. Vi orsakar ökade halter av klimatpåverkande gaser och att vi utarmar jordklotet på dess arter och miljöer. För att kunna nå en hållbar planet krävs kraftfulla åtgärder som snabbt minskade utsläpp, förändrat fiske, jordbruk och skogsbruk. Mer natur måste skyddas och markexploatering minska. Man talar om att 30-50 procent av jordens natur snabbt måste skyddas och återställas.

Att kommunens miljöarbete backar är ett misslyckande för oss i Naturskyddsföreningen då ett av våra viktigaste mål är att påverka politiken mot mer miljöinriktning. Främst faller dock ansvaret på lokala politiker och på den styrande majoriteten. Det moderata kommunalrådet, har här ett huvudansvar vilket Naturskyddsföreningen vid flera tillfällen påtalat. Tyvärr har våra försök att få till aktiva miljöåtgärder och skydd för arter och natur ofta lett till rakt motsatta ställningstaganden Vårt driv och engagemang i miljöfrågor har känts kontraproduktivt, en märklig situation som jag under mitt miljöengagemang inte upplevt tidigare

Naturskyddsföreningen, Ornitologiska föreningen och kommunen har sedan 2001 haft en naturvårdsgrupp med möten två gånger per år där miljöfrågor diskuterats och information utbyts. Något som lett till en förstärkning av miljöarbetet, exempelvis har flera naturreservat bildats, inventeringar gjorts, avkastningskrav på skogsbruk avskaffats och kommunen har tagit många steg framåt. Sedan några år har även de tre kommunalråden (M, C och S) deltagit. Det ansvariga moderata kommunalrådet har, som jag uppfattar det, ifrågasatt gruppen och sedan ett år är nu mötena nedlagda.

*Bevarandet av
Yxsjöområdet och
byggnationen av
Landvetter södra är en
hett debatterad fråga.
Michael Nilsson,
ordförande
Naturskyddsföreningen i
Härryda, gör en analys av
kommunpolitiken inför
valet 2022.*

Detta efter 20 års samverkan. När den enda kommuneekologen gick på ett och halvt års föräldraledighet tillsattes inte någon vikarie. Detta har ytterligare stukat kommunens miljöarbete och samverkan med andra. Många anställda har dessutom sagt upp sig vilket orsakat förlust av kompetens och lokalkunskap. Viktiga frågor som ny översiktsplan, ny naturvårdsplan och ett hållbarhetsstrategiskt program skall tas fram. Dokument som skall grundas på miljöinsikt, ekologi och miljöanpassning. Den allvarliga miljösituationen gör kommunens ambition och brist på kompetens oroande. Att kommunens moderata kommunalråd samtidigt, som sin viktigaste "framtidslösning", för ut budskapet att vi måste exploatera mer och mer natur gör situationen än mer allvarlig.

Vi står inför stora utmaningar med många miljöproblem som måste lösas. Inriktningen med stora exploateringar och fortsatt naturförstörelse som exempelvis Valborgs kulle, norra Rådasjön och Råda stock som dagens majoritet vill genomföra, är inte hållbar. Byggnation av Landvetter södra skulle leda till stora klimatutsläpp och förstörelse av vårt mest artrika naturområde med förlust av både regionalt och nationellt viktig biologisk mångfald. Fortsatt kommunalt skogsbruk skulle leda till ökade utsläpp av klimatgaser och minskad mångfald och förluster av tätortsnära friluftsskogar. Den borgerliga majoriteten vill till och med ha skogsbruk inne i naturreservaten! Det låter tokigt men är helt i linje med den politik som partier som M, KD, SD och C för i rikspolitiken. Inom dessa partier frodas märkligt nog en allt starkare "naturfientlighet". Att de flesta länder inom EU vill ha fler åtgärder i syfte att rädda klimat och natur har väckt vrede hos svenska skogsindustrin och hos de politiker och partier som värnar industri och ägande. Skogen är dock den kanske viktigaste möjligheten till att snabbt kunna lösa miljöproblemen, vilket många internationellt har insett. I Sverige har dock denna insikt tyvärr skapat stora motsättningar och en allt hårdare retorik som letat sig ned till lokalpolitiken.

Vi måste i valet 2022 rösta fram politiker som tar miljöfrågan på stort allvar, som är konstruktiva, modiga och beredda att samverka med andra. Det är mycket som kan göras lokalt och det är mycket som måste göras lokalt. Grunden för globala miljöproblem finns i det lokala. Våra lokala politiker har ett stort ansvar men det gäller även oss som väljare när vi den 11 september gör vårt val. Låt detta val bli ett val för miljön och naturens bästa.

Skogen, våtmarkerna och naturens arter och ekosystem utgör vår största möjlighet att kunna klara miljöproblemen. Kanske måste upp till 50 procent av jorden natur bevaras och återställas.

Michael Nilsson ger här sin analys av kommunpolitiken i Härryda inför valet 2022
Uppdrag:

Ordförande Naturskyddsföreningen i Härryda
Styrelseled. Naturskyddsföreningen Bohuslän
Styrelseled. Skydda Skogen

Repr. i Mölndalsåns vattenråd

Repr. i Skogsstyrelsen sektorsråd syd

Repr. i Skogsstyrelsens/Naturvårdsverkets
nationella artskyddsgrupp

Miljöpriser:

Härryda kommuns miljöstipendium 1989

Kaprifolpriset 1990 (Naturskyddsför Göteborg)

Silverfalken 2021 (Naturskyddsföreningen)

michael.nilsson@naturskyddsforeningen.se

Se även:

https://www.gp.se/livsstil/tva_dagar/kampen_for_skogen

*Deltagare från vänster:
Johanna Sandahl, ordf Naturskyddsföreningen
Mathias Bengtsson (KD)
Ulf Berg (M)
Jakob Olofsgård (L)
Maria Gardfjell (MP)
Peter Helander (C)
Isak From (S)
SD och V deltog ej på konferensen*

Skogskonferensen i Mora 2022

Stor upprördhet och ilska över skogspolitiken

Vid Naturskyddsföreningens rikskonferens i Mora i maj 2022 hölls en skogsdebatt med inbjudna riksdagspartier. En debatt som upprörde.

Jessica Sannö - grundare av Tiveden adventure var en av dem som blev mycket upprörd över politikernas svar.

Svaren från partierna och politikernas inställning till skogs- och miljöfrågan verkade överraskande för många. Även bland de brukare av skogen som var inbjudna till en diskussion uppe på scenen märktes en stor ilska och irritation. Jessica Sannö, grundare av Tivedens adventure och Tor Tourda – samisk förvaltare av fjällnära skog var två av de mycket upprörda deltagarna.

"Jag är fullständigt chockerad, är nästan gråtfärdig."

Tor Tourda

Under debatten ställdes några ja- och nej-frågor till politikerna (grönt för ja, rött för nej). På frågan – Finns det någon naturkris i skogen? svarade enbart miljöpartiet med grön ja-skyld. Övriga politiker från KD, M, L, C och S visade rött då de ansåg att det inte finns några större miljöproblem i skogen eller skogsbruket. Det visade sig även att politikerna saknade förtroende för Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen som är våra egna expertmyndigheter. Myndigheter vars analyser just visar att skogsbruket utarmar skogen och hotar miljöer och arter. Endast Miljöpartiet och Liberalerna visade grönt på frågan kring förtroende för expertmyndigheterna. Med denna utgångspunkt var det kanske inte så konstigt att så många av politikerna svarade nej på frågan om man ansåg det behövdes mer naturnära skogsbruk.

- Finns det någon naturkris i skogen?

Tonen i debatten var även hård gentemot EU:s syn på frågan om skog, klimat och biologisk mångfald. Politikerna kritiserade hårt EU-kommissionen och menade att där saknades både kompetens och kunskap. Man ansåg att de inte förstod och att kommissionen var vilseledd. Man menade att EU inte skall få införa några miljöåtgärder som påverkar det svenska skogsbruket eller äganderätten. Där var alla överens utom Miljöpartiet.

Brandtal och häftig kritik

Efter den politiska debatten i Mora fick en panel av ”brukare” av skogen frågan. – *Av det som ni hörde politikerna säga, finns det något som skulle kunna hjälpa er i era respektive verksamheter?* Tor Tourda – samisk förvaltare av fjällnära skog fick först svara. Han sa: – *Absolut ingenting. Jag är fullständigt chockerad, är nästan gråtfärdig. Här har vi essensen av det skogsälskande folket, naturmänniskor och svenska medborgare som pratar så här mycket gallimatias. Det är som om de gått i skola hos Trump, alternativa fakta och lögnar. Jag är totalt chockad av den faktaresistens som de uppvisade. Så ingenting, Miljöpartiet hade bra förutom att hon inte ville säga ja eller nej till kalhyggen. Det skulle gynna klimatet och biologisk mångfald.*

”Jag är så upprörd att jag skakar...”

Jessica Sannö

Tor följdes av Jessica Sannö, grundare av Tivedens adventure, som var än mer upprörd. – *Jag håller helt med, alltså vad fan! Jag trodde jag skulle få hjärnblödning. Ni tror att ni sitter och företräder svenska folket i miljö- och jordbruksutskottet men ni företräder de här sju procenten som vill ha god avkastning och möjligen industrin. Dom skogsägare som vi träffar de vill istället veta hur de skall kunna lösa alla de här problemen som är omskrivna i den här rapporten (Låt skogen leva). Ni driver inte den politiken. Jag är så upprörd att jag skakar.... Skäms det är vad jag vill säga! Efter denna avhyvling kommenterade Peter Arne, VD Finneröjda skogstjänst, som var mycket förvånad över att de flesta politiker inte ens kunde säga att de var för mer naturnära skogsbruk. De flesta svenskar och stor del av skogsägarna ville ju ha detta enligt Arne. Leif Öster, skogsägare och turistföretagare följde upp med kommentaren – *Det är klart att man kan bli väldigt uppgiven men jag kan med ålderns rätt berätta för er att så här har det varit varje gång inför en stor förändring. Politikerna har lyssnat in industrin och så har det ändå hänt någonting. Min erfarenhet är att alla ni som finns här i lokalen ni vill väl och ni kommer att få rätt men det kommer att ta lite tid.* Ola Kårén, skogsvårdschef på skogsindustriföretaget SCA var dock inte alls så kritisk som övriga utan tyckte att politikerna gjort bra ifrån sig och visade god kunskap kring*

**- Vill ni ha mer
naturnära skogsbruk?**

skogsfrågorna. Kanske inte så förvånande då de flesta politikerna åsikter och lösningar låg väl i linje med skogsindustrins syn och önskemål.

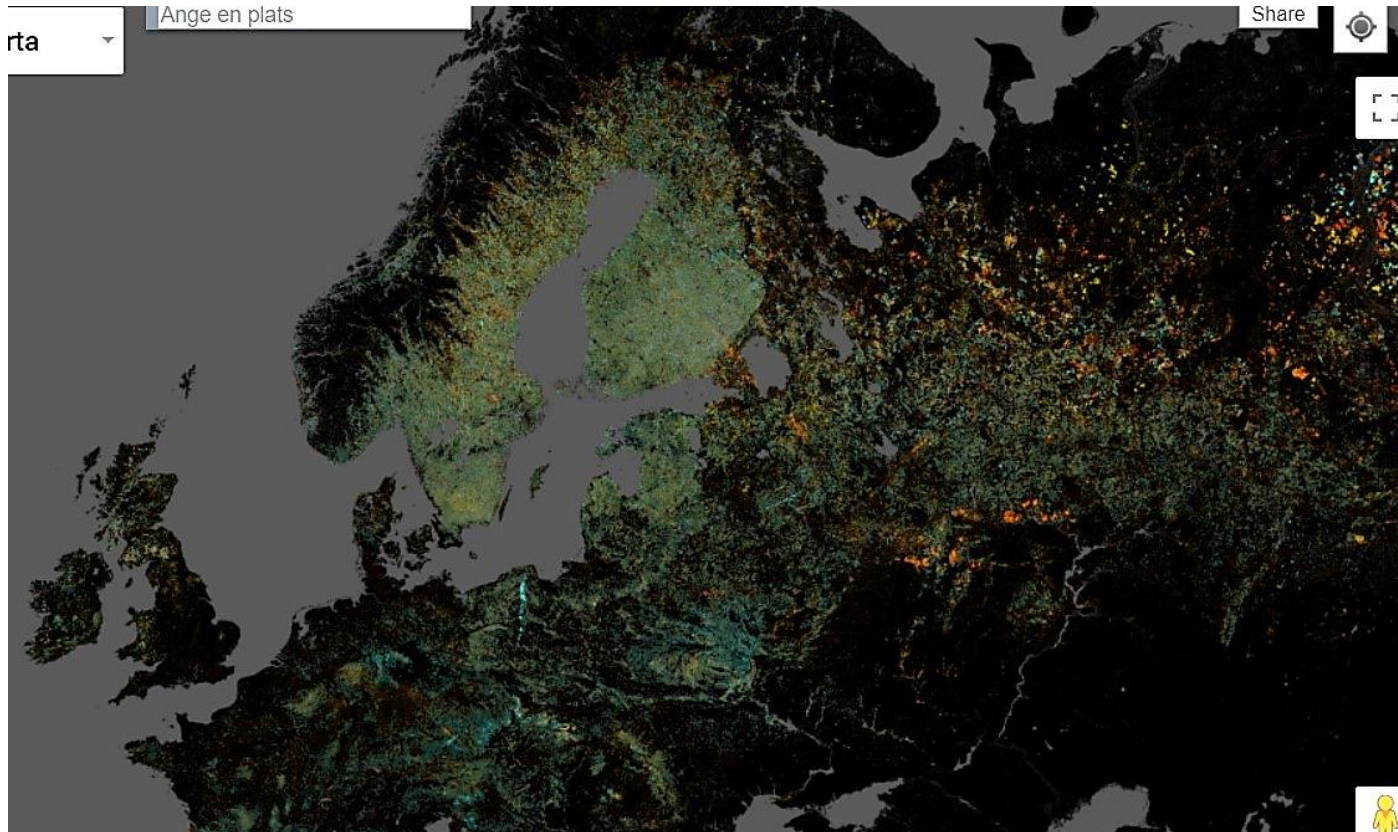
Agerande mot EU-förslag för återställning av natur

Diskussionen i Mora var en föraning om det ställningstagande som riksdagens miljö- och jordbruksutskott skulle komma att ta senare den 19 augusti då frågan om EU:s nya förslag om restaurering och återställning av natur var uppe på dagordningen. EU-kommissionen anser att förslaget att återställa 20 procent av EU-ländernas förstörda natur är ett *"avgörande steg för att undvika ekosystemkollaps"* och EU:s miljökommissionär säger att *"Forskarna är tydliga, det finns ingen tid att förlora, fönstret stängs"*. Riksdagens miljö- och jordbruksutskott röstade dock trots detta alarmerande budskap emot EU-förslaget. Även Socialdemokraterna anslöt sig (till mångas förvåning) till de i denna fråga mycket starkt EU-kritiska partierna KD, SD, C och M. Liberalerna och Miljöpartiet röstade för ett ja till EU:s restaureringsförslag och Jakob Olofsgård, Liberalernas landsbygdspolitisk talesperson säger till DN 2022-08-19 :
– *Att restaurera vår natur är i allra högsta grad en EU fråga. Våra mark- och havsmiljöer är en akut fråga både för miljö och klimat. Sverige kommer skämma ut sig som land inför kommissionen, särskilt när vi står inför att bli ordförandeland. Han får medhåll av Per Bolund från Miljöpartiet som också var mycket upprörd efter att, som han uppfattar det, Socialdemokraterna helt har bytt fot. John Widegren, Moderaternas landsbygdspolitisk talesperson kommenterar sin negativa inställning: - Vi menar att lagen är alltför långtgående och att den riskerar att leda till mycket stora anspråk på att på kort tid restaurera natur. Detta till stora kostnader och med omfattande negativ inverkan på jord- och skogsbruk.*

Ett par dagar senare skriver Expressen på sin ledarsida, med anledning av utskottsbeslutet, *"Hjälp oss EU - svenska politiker klarar inte det här"* (2022-08-21). Ledaren är mycket kritisk till beslutet i miljö- och jordbruksutskottet och till de svenska politikernas agerande.

Stor klyfta mellan folket och skogspolitikerna

Sammanfattningsvis så visade debatten i Mora tydligt på hur starkt inflytande den svenska skogsindustrin har på våra riksdagspolitiker. Samtliga av partiernas talesmän i skogsfrågor är dessutom själva skogsägare och dessutom män (förutom MP:s talesperson). Skogsfrågorna inom politiken har länge präglats av "gubbar och stubbar" och av en inställning till skogen som inte delas av majoriteten av det svenska folket. De senaste åren har klyftan mellan folket och riksdagspolitikerna dessutom blivit allt större. Säkerligen bidrog detta till den stora upprördheten i Mora men många verkade även förvånade och överraskade över politikernas inställning och svar. Så illa trodde man inte att det var.

Satelliter avslöjar Sveriges och Finlands hårda skogsbruk

Satellitbilder avslöjar nu Sveriges och Finlands hårda kalhyggesbruk. På bilder som sammanställts mellan år 2000 – 2019 kan man se hur både Sverige och Finland sticker ut jämfört med andra länder genom sina intensiva kalavverkningar. Notera att man tydligt kan se exempelvis Finlands landsgräns. Kartläggningen har gjorts av University of Maryland, Department of Geographical Science i USA.

Bilden visar kalavverkningar mellan 2000 – 2019. De olika färgerna (gula, gröna, blå, orange och röda) anger avverkningar vid olika tidsperioder under den 19-åriga perioden. Källa: University of Maryland,

Skogen lagrade kol i 8000 år – tills vi började avverka den

En ny omfattande amerikansk studie i norra USA av 600 000 kvadratkilometer stort skogsområde visar att skogen där kontinuerligt har lagrat kol i 8000 år. Upplagringen av kol i de gamla skogarna pågick ända fram till 1850 när stora skogsavverkningar genomfördes vilka blev början till den moderna skogsindustrin. Samma förhållande har troligen gällt i Sveriges skogar vilka har liknande karaktärer och historia som USA:s norra skogar. Studien är publicerad i tidskriften Science. Professor i kvartärgeologi Dan Hammarlund säger till DN att studien är välgjort och ger "en rejäl tankeställare" kring hur vi ändrat landskapet och påverka den naturliga skogens förmåga att binda kol. Han pekar också på att studien enbart behandlar biomassa ovan jord. I de nordliga skogarna är dubbelt så mycket kol bunden i marken. Tar man med det i beräkningen blir effekten troligen mycket större enligt Hammarlund.

Hur man bedriver skogsbruk är mycket viktigt för hur mycket klimatgaser som släpps ut till atmosfären. Kallläggning av marken och markberedning orsakar stora utsläpp av koldioxid när kolet i marken bryts ned. Själva träden och trädresterna som transporteras bort når också ganska snart atmosfären genom att de blir kortlivade produkter eller bioenergi. Det tar lång tid innan allt kol som lämnar skogen vid kalhyggesbruk återupptas av växande skog. Kanske inte inom överskådlig tid med tanke på dagens korta omloppstider och höga avverkningstakt.

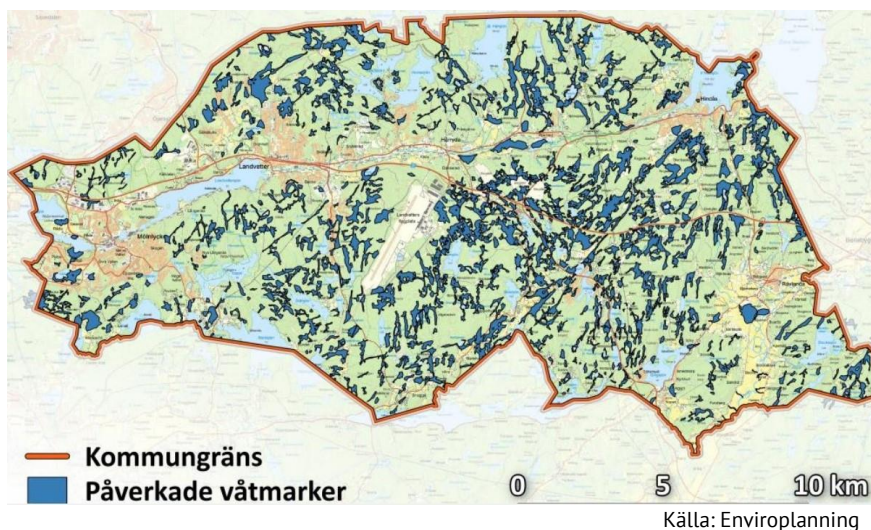
Ny studie: Skogens klimatnytta kan öka i tusentals år

PUBLICERAD 2022-07-18 kl 18:06

Läs mer i DN
<https://www.dn.se/sverige/ny-studie-skogens-klimatnytta-kan-oka-i-tusentals-ar/>

Undersökning visar många dikade våtmarker i Härryda kommun

Svenska dikade våtmarker bedöms idag läcka ut en stor mängd klimatpåverkande gaser till atmosfären. Totalt rör det sig om 11.6 miljoner ton vilket är mer än utsläppen från personbilstrafiken. Det är viktigt att dikade våtmarker kartläggs och att åtgärder görs för att minska utsläppen.

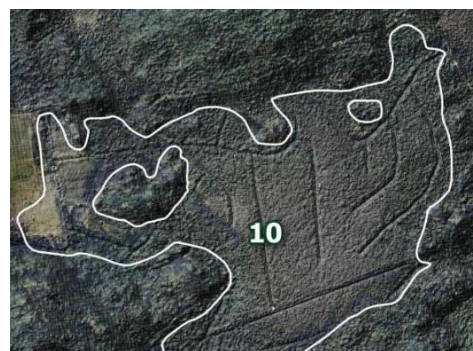
Naturskyddsföreningen i Härryda fick 2021 statliga naturvårdsbidrag (LONA) för att kunna genomföra en kartläggningen av dikade våtmarker i kommunen. Konsulten Enviroplaning handlades upp via Härryda kommun och under hösten genomfördes kartläggningen.

Resultatet visade att **hela 903** av kommunens våtmarker bedömdes som påverkade av dikning. Härryda kommun är visserligen rik på våtmarker men det stora antalet dikade våtmarker var överraskande stort. Totalt utgör de dikade våtmarkerna en areal på 41,5 kvadratkilometer.

Kartläggningen av våtmarkerna skedde via satellitbildstolkning. Upplösningen på dessa bilder är idag så hög att enskilda diken kan urskiljas. Av de 903 från satellitbilder bedömda dikade våtmarkerna besöktes 51 ute i fält. Av de besökta våtmarkerna bedömdes 37 som lämpliga för återställningsåtgärder. Enklast åtgärd är att proppa igen diken för att höja vattenytan i våtmarken. Man måste dock undersöka befintliga miljövärden och bedöma miljökonsekvenserna före åtgärder så att man inte påverkar exempelvis skyddsvärda arter negativt.

Härryda kommun och Mölndalsåns vattenråd har informerats om undersökningen. Naturskyddsföreningen hoppas nu att myndigheter, organisationer och berörda markägare kan engageras för att gemensamt kunna göra snabba och kostnadseffektiva miljöinsatser.

Rapporten hittas på Härryda kommuns hemsida
<https://www.harryda.se/download/18.3b72dee717db83b556cae89f/1640180139489/Kartl%C3%A4ggning%20av%20p%C3%A5verkade%20v%C3%A5tmarker%20i%20H%C3%A4rryda%20kommun.pdf>

Satellitbilder avslöjar gamla diken i en av Härrydaskartlagda våtmarker

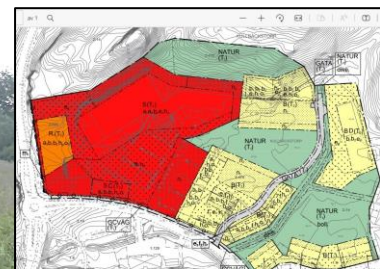

Samråd ute i en våtmark mellan Naturskyddsföreningen, Härryda kommun och Enviroplaning.

Mer info: Uppdrag granskning SVT
<https://www.svtplay.se/video/32755063/uppdag-granskning/uppdag-granskning-klimatbomben>

Lokalpressen:
<https://lokalpressen.eu/harryda/ny-rapport-a-ver-900-pajpyverkade-vajpytmarker-i-harryda>

Valborgs kulle med ängar

Härryda kommun har tagit fram ett förslag till byggnation vid Valborgs kulle i Mölnlycke. Byggnationen står dock i konflikt med höga naturvärden och skyddsvärda arter.

Naturskyddsföreningen har yttrat sig emot byggnationen och anser att särskilt ängen och den norra bebyggelsen i brynzonen mellan ängen och skog är mycket skyddsvärd. Här bör ingen byggnation ske. Det är även viktigt att beakta de områdets funktion som grön och blå länk i landskapet. Flera skyddsvärda arter som förekommer som ärtsångare, grönsångare, svartvit flugsnappare, björktrast, mindre hackspett, spillkråka, nattskär, vanlig groda och mindre vattensalamander. I närheten har även större vattensalamander noterats. Naturskyddsföreningen har föreslagit att området bevaras och används och utvecklas som skolnaturområde för de närliggande skolorna Båtmansskolan och Fridaskolan.

Förslaget har skapat en stor lokal opinion som är emot utbyggnaden.

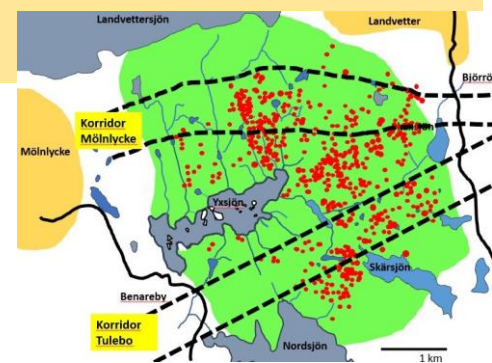

Naturskyddsföreningen underkände Trafikverkets MKB

Under våren 2022 fastställdes Trafikverket sin miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för byggnationen av ny snabbtågsjärnväg mellan Göteborg och Borås.

Naturskyddsföreningen i Härryda granskade vår kommun och då särskilt Yxsjöområdet med två alternativa dragningar. Konflikterna med naturvärden är mycket stora och MKB:n innehåller omfattande brister i hanteringen av dessa. Särskilt i Yxsjöområdet där de flesta av de runt 60 skyddade arterna inte har utretts. Föreningen lyckades dock här till sist få Trafikverket att inventera tjäderförekomsten. Tyvärr slarvades Naturskyddsföreningens överlämnade uppgifter bort och man missade en av tjäders tre spelplatser. Trafikverket vägrade även lämna ut sin inventering när den var klar.

Länsstyrelsen delade först Naturskyddsföreningens kritik och ville ej i en första runda godkänna MKB:n. Efter några mindre justeringar från Trafikverket släpptes den dock igenom. Beslutet överklagades av Naturskyddsföreningen men domstolarna kunde ej ta upp frågan. Orsaken är att svensk lagstiftning kringgår EU-rättens krav på rättslig prövning av MKB-beslut i samband med järnvägsbyggnationer. Det är först senare när frågan kommer upp i regeringen som MKB:n kan prövas. Detta blir då i ett mycket sent skede och eftersom detta beslut är politiskt så undrar man hur det då ses på MKB:ns laglighet. Även beslutet att Trafikverket vägrade lämna ut tjäderinventeringen överklagades men domstolen ansåg att Trafikverket hade rätt att hemlighålla inventeringen då anlitate konsulter ansågs vara "anställda" och utgöra en del av Trafikverkets personal. Handlingen var därmed ej "upprättad" och allmän.

Kartan visar konflikter mellan tjäderförekomster och de föreslagna järnvägskorridorerna inom Yxsjöområdet.

Trafikverket förordar korridor "Mölnlycke" som huvudalternativ för en ny järnväg. Naturskyddsföreningen anser att skall man bygga i Yxsjöområdet får inga dragningar på ytan tillåtas. Konflikterna med natur- och miljövärdena är mycket stora. För dragningen "Tulebo" tillkommer stora konflikter med kultur- och sociala värden och även med naturvärden i västerut liggande Härssjöområdet.

Klädbyttardag

Lördag 17 sept, kl 12-15,

övervåningen Mölnlycke kulturhus

Har du kläder hemma som du inte använder? Vill du uppdatera (och rensa!) din garderob utan att köpa nytt? Kom och byt till dig en ny höstgarderob hos oss!

Drop-in mellan kl 12-15. Du kan även lämna in kläder i förväg mellan kl 10.30-11.30.

Föreläsning: Aktivera din garderob

Lördag 17 sept, kl 11- ca 11.50, Lilla salen, Mölnlycke kulturhus

Vad har du för relation till att bära kläder? Hur kan du se på din garderob med nya ögon? Pernilla Heed, skräddare och föreläsare inom hållbart mode.

Se mer:

<https://kultur.harryda.se/kalender/kalender/2022-08-10-kladbyttardag-och-forelasning-aktivera-din-garderob.html>

Arr: Naturskyddsföreningen i Härryda, Kultur Härryda, Studieförbundet

GP- reportage med föreningens ordförande

Göteborgs-Posten publicerade i maj i år ett stort bildreportage med Michael Nilsson, ordförande i Naturskyddsföreningen i Härryda. I reportaget berättar Michael om sitt engagemang som startade 1987 och hur han sedan dess arbetat med många olika miljöfrågor inom Naturskyddsföreningen.

Citat ur reportaget:

– Det har varit en ständig kamp. Jag har nog inte vaknat en enda morgon sedan dess utan att det funnits något att ta tag i. Det har inte blivit så mycket utlandsseminstrar, utan jag har varit ute i skogar i stället, eller skrivit skrivelser. Ofta är det remisstider under sommaren, så när andra varit lediga har jag suttit och skrivit remissvar. Men det har varit meningsfullt i och med att det också visat sig att man faktiskt kan påverka.

- Förutsättningarna för att förstå naturen har aldrig varit så bra som i dag. Den här kunskapen finns tillgänglig via ny teknik, den är inte undangömd i några gamla böcker längst in i någon hörna på ett bibliotek. Det går inte att gömma sig från insikterna som rör klimatet och biologisk mångfald, utan det kommer att bryta igenom. Så jag är trygg i att det sker en återväxt i det här engagemanget.

Reportaget finns på:

https://www.gp.se/livsstil/tva_dagar/kampen_for_skogen

håll bevara naturen och exp inte särskilt hållbart eftersom och arter ingår i hållbarhetsb Samtidigt behöver ju städer vä någonstans att bo. Går det att i med naturskyddet?

– Det beror på. Tar man tj det låsom inga kompromisser fa finnas kvar. Man måste på ningar som finns. Givetvis si bo, men då får man hitta and emot miljömålen. Det är inte behöver anpassa sig till den n all verksamhet, även exploate byggnad.

UNDER DE 35 ÅR som Michael i skogsfrågor har han sett otal na, många fler än han lyckats han aldrig tappat hoppet. – Jag har väl varit ganska många som tröttnat och lagt i annat. Men jag har känt att i viktigare blir det för mig att det visat sig vara viktigare än förstod man inte alls kopplili skogen.

För Sveriges resterande gar kamp mot klockan. Varje dag, som medvetenheten ökar, me

– FN, EU och andra stora annat sätt i dag. Man säger att ställa upp till 50 procent av i radikalt budskap som kommi miljöexperter. Det är inte någ utan det pekar på hur allvarli

– Förutsättningarna för att varit så bra som i dag. Den här lig via ny teknik, den är inte i böcker längst in i någon hörn inte att gömma sig från insikt biologisk mångfald, utan det i Så jag är trygg i att det sker en manget.

HELEST SKULLE MICHAEL NILSSON vågdes in i alla samhällsfrågo barnkonvention som myllren kräver att barns rättigheter sik rör barn.

Det borde egentligen inte nisationer att driva de här frå sköttes av myndigheter och v bra sätt kunde jag avveckla m mer tid på annat. Som att må dor. Det vore idealist.

AXEL KRONHOLM: grannar skogsbruksl gälv gärna i skog och sprande fågelstöten

STEFAN BERG är fo sedan 1974. Gen här i borgers läroplan me i Åskan för två ång vildsvinens. Och är i

Sista sidan

Tudor Paddas funderingar ....

- Att bevara natur är ju i grunden en konservativ värdering. Varför är då de traditionellt konservativa partierna så stora motståndare till naturskydd? Ja de verkar nästan hata naturen och oss arter!

Och varför kallas de som vill bevara oss djur och växter för radikala, extrema och aktivister? Är de egentligen inte ganska konservativa?

HÄRRYDA NATUR

- Medlemstidning för Naturskyddsföreningen i Härryda. För insänt ej beställt material ansvaras ej. I redaktionen: Michael Nilsson. För mer information kontakta michael.nilsson@naturskyddsforeningen.se
Foton och bilder: Michael Schulin (talltita), Stig Björk (tjäder), Joel Nilsson (storlom, bivråk, padda), Lars-Olov Arvids (Dags att gå och rösta). I övrigt där ej annat anges: Michael Nilsson